

Придбання автомобіля на підставі «Генеральної довіреності»

Купівля автомобіля – це справжнє свято для кожного автомобіліста. Але при цьому мають місце непоодинокі випадки, коли, з метою заощадження коштів, такі угоди оформлюються на підставі «генеральної довіреності».

Спробуємо проаналізувати ступінь доцільності таких дій.

Взагалі-то законодавство України не містить такого терміну як «генеральна довіреність».

Відповідно до частини 3 статті 244 Цивільного Кодексу України (далі – Кодекс), довіреністю є письмовий документ, що видається однією особою іншій особі для представництва перед третіми особами.

Статтею 237 Кодексу встановлено, що представництво – це правовідношення, в яких одна сторона (представник) зобов'язана або має право вчинити правочин від імені другої сторони, яку вона представляє.

Тобто, нормативне визначення цивільно-правового інституту представництва (в тому числі довіреності) не передбачає перехід права власності на об'єкт, що відчувається.

Оформлюючи «генеральну довіреність» на автомобіль, особа набуває тільки право користування автомобілем або право розпорядження ним, але ніяк не право власності. При «продажу» автомобіля шляхом видачі «генеральної довіреності» переходу права власності, як такого, не відбувається і тому власником автомобіля залишається «продавець».

Згідно статті 655 Кодексу, за договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму.

Тільки за таким правочином відбувається перехід права власності на майно.

У разі, якщо особа все ж таки прийняла рішення набути транспортний засіб шляхом оформлення відповідної довіреності, вона має чітко усвідомлювати, що так званий «продавець» може в будь-який час, відповідно до пункту 2 частини першої статті 248 Кодексу, припинити дію довіреності. У такому випадку набувач позбавляється всіх прав на транспортний засіб і зобов'язаний повернути його власнику.

Варто також знати, що згідно пункту 6 частини першої цієї статті, довіреність втрачає силу і в разі смерті особи, яка видала довіреність, оголошення її померлою, визнання її недієздатною або безвісно відсутньою.

У такому випадку спадкоємці, опікуни мають законні підстави повернути транспортний засіб, який належав померлому або недієздатному на праві власності.

До того ж, справжній власник автомобіля, тобто «продавець», може передати його у заставу; на такий автомобіль може бути накладено арешт, або звернено стягнення; автомобіль може бути конфісковано за дії і зобов'язання реального власника.

У випадку смерті особи, якій видана довіреність, оголошення її померлою, визнання її недієздатною, представництво за довіреністю припиняється, - визначено у пункті 7 частини першої статті 248 Кодексу. В такому разі, набутий на підставі «генеральної довіреності» автомобіль не увійде до складу спадкового майна, а отже спадкоємці «покупця» не матимуть жодного права на таке майно.

Доцільно також звернути увагу на термін дії довіреності. Якщо строк, на який видана довіреність, спливає, цей документ втрачає юридичну силу. Для отримання права на користування та розпорядження автомобілем «покупцю» необхідно отримати нову довіреність від реального власника.

А тепер розглянемо ситуацію, коли «набувач» на певному етапі володіння автомобілем приймає рішення щодо подальшого відчуження транспортного засобу шляхом надання наступному «покупцю» довіреності в порядку передоручення.

На такий випадок частина друга статті 247 Кодексу передбачає, що строк довіреності, виданої в порядку передоручення, не може перевищувати строку основної довіреності.

Крім того, реальний власник автомобіля матиме право вимагати від «набувача» повернення суми, отриманої від відчуження його (власника) автомобіля.

Отже, підстав для відмови від такого придбання транспортного засобу є немало. Наведений вище перелік не є вичерпним. Приймаючи рішення придбати автомобіль, оформивши «генеральну довіреність», варто зважити спочатку усі «ЗА» і «ПРОТИ». Сплативши одноразово витрати за реєстрацію автомобіля та на оплату податку, у покупця буде гарантія, що повноправним власником автомобіля буде саме він.

Головний спеціаліст управління
З питань нотаріату
Н.В. Гурська